

Bilag 18.

Til det af Folketinget nedsatte Udvalg angaaende Ændringer i Retsplejeloven.

De vigtigste Grunde til Ønsket om, at fynske Landsretssager behandles paa Fyn:

Der kan neppe mere herske Tvivl om, at et af de vigtigste Principper i Retsplejen er Umiddelbarhedsprincippet. Moderne Ret har for længst forstaaet, at ved Afgørelsen af en Sag drejer det sig i første Række ikke om en mere eller mindre spidsfindig Fortolkning af Sagens juridiske Konstruktion eller Bedømmelsen af Parternes formelle processuelle Stilling, men om at udfinde den retfærdige Afgørelse af Striden paa Grundlag af Sagens Kendsgjerninger.

Retssagens Kærnepunkt er derfor den fulde og objektive Klarlæggelse af Sagens Fakta.

Enhver Dommer og procederende Sagfører vil derfor ogsaa være enig i, at Sagerne gennemsnitlig rummer omtrentlig 90 pCt. Bevis og kun 10 pCt. Jura.

Herefter staar det klart, at Bedømmelsen af en Sag i Virkeligheden betyder en Bedømmelse af dens Kendsgjerninger, dens Beviser.

Det, man opnaar ved Umiddelbarhedsprincippet, er, at den Domstol, der skal paadømme Sagen og dens Kendsgjerninger, faar et levende og klart førstehaands Indtryk af Sagens Beviser.

Dette opnaas ikke ved, at Domstolene faar Erklæringer og Protokollater. Ethvert Protokollat rummer i sig selv en vis Bedømmelse og kan under ingen Omstændigheder afspejle den Fasthed eller den Vaklen, hvormed den protokollerede Forklaring er afgivet.

Denne umiddelbare Bevisførelse opnaas nu kun, naar Sagens Parter og de vigtigste Vidner møder direkte for Landsretten og dér for første Gang udtaler sig for Retten om Sagen.

Det er klart, at dette enten medfører meget betydelige Omkostninger for den fynske Befolkning eller et Afkald paa Umiddelbarheden.

En Rejse fra Fyn til København for 3 à 4 Mennesker, som Regel med en Nats Ophold i København, er en betydelig Bekostning, og dette medfører ofte, at den mindre velhavende Part for sit Vedkommende maa give Afkald paa den umiddelbare Bevisførelse og maa lade sin Modpart drage Fordelen af, at hans Beviser for Landsretten fremtræder med Umiddelbarhedens Styrke.

Dernæst betyder Sagførernes Rejse til København en Fordyrelse af den i Forvejen kostbare Proces. I Ankesager stiller Forholdet sig særlig grelt. Hvis en paa Fyn boende Part taber en Underretssag paa ca. 400—500 Kr. paa Fyn, er han praktisk talt afskaaret fra Paaanke, med mindre Sagen har anden end pekuniær Interesse. Selv om man maa give ham Medhold i, at Underdommeren har bedømt Sagen urigtigt, tør man ikke tilraade Anke. Omkostningerne vil andrage saa store Beløb, at et gunstigt Udfald ved Landsretten praktisk talt ingen Betydning vil faa. Hvor det drejer sig om en formentlig forkert Bedømmelse af Beviset, er det i ganske særlig Grad udelukket, idet Landsretten med Rette neppe vil ændre Dommene, medmindre Vidnerne og Parterne ved personligt Møde i Landsretten overbeviser Retten, og en Rejse til København for flere Personer vil sluge Sagens Genstand, i hvilken Forbindelse man maa erindre, at det ikke alene drejer sig om de rent positive Rejseudgifter, men ogsaa om Tab af Tid, der i vor Tid er kostbar, hvad enten det drejer sig om Parter, Vidner eller Sagførerne.